

# 2019. gada 20. oktobra vēlēšanas Olandē

Šo bukletu 2019. gadā ir publicējusi Olandes valdība.

Sīkākai informācijai skatīt [www.val.ax](http://www.val.ax)

## Vēlēšanu laiks!

Parlamentārās un pašvaldību vēlēšanas notiks 2019. gada 20. oktobrī. Olandes sabiedrībai ir svarīgi, ka ikviens izmanto savas balsošanas tiesības un piedalās vēlēšanās. Kam ir tiesības balsot? Kā balsot? Kā tiek izvirzīti kandidāti?

Šeit jūs atradīsiet atbildes uz jautājumiem par vēlēšanām.

## Par ko mēs balsojam?

Parlamentārajās vēlēšanās mēs ievēlēsīm 30 Olandes parlamenta locekļus nākamajiem četriem gadiem.

Pašvaldību vēlēšanās mēs ievēlēsīm pašvaldību padomes locekļus. Arī viņu pilnvaru laiks būs četri gadi.

Pašvaldības padomes locekļu skaits ir atkarīgs no katras pašvaldības iedzīvotāju skaita. Marienhamna ir lielākā pašvaldība ar 27 padomes locekļiem. Mazākajās pašvaldībās ir tikai deviņi padomes locekļi.

## Kam ir tiesības balsot?

Lai balsotu vēlēšanās, jums jābūt 18 gadus vecam pirms vēlēšanu datuma. Tas nozīmē, ka jūsu dzimšanas diena ir vai nu 2001. gada 20. oktobrī, vai pirms tam.

Lai balsotu parlamentārajās vēlēšanās, jums jābūt atļaujai uz pastāvīgu dzīves vietu Olandē. Bet jums nav obligāti šobrīd jādzīvo Olandē.

Lai balsotu pašvaldību vēlēšanās, 2019. 1. septembrī Olandes pašvaldībai ir jābūt jūsu dzīves vietas pašvaldībai. Tā būs pašvaldība, kuras teritorijā jūs balsosiet. Tāpat jums jābūt **vai nu** atļaujai uz pastāvīgu dzīves vietu Olandē, **vai** arī jūs esat bijis Olandes iedzīvotājs vismaz gadu pirms vēlēšanu datuma.

Ja jums ir tiesības balsot, **informācija par vēlēšanām** tiks nosūtīta jums uz dzīves vietas adresi aptuveni mēnesi pirms vēlēšanu datuma. Jums jāpārbauda, vai informācija šajā vēstulē ir pareiza.

## **Kā balsot?**

Katram vēlēšanām izvirzītajam kandidātam ir savs numurs. Šie numuri tiek izmantoti kandidātu vēlēšanu kampaņās. Kandidātu saraksti pieejami gan balsošanas iecirkņos, gan [www.val.ax](http://www.val.ax)

Parlamentārajās un pašvaldību vēlēšanās izmantoties numuri atšķiras:

- Nr. 2 un uz priekšu tiks izmantoti parlamentārajās vēlēšanās (baltais kandidātu saraksts)
- Nr. 502 un uz priekšu tiks izmantoti pašvaldību vēlēšanās (zaļais kandidātu saraksts)

Tie paši kandidātu numuri tiek izmantoti visās pašvaldībās, bet jūs varat balsot tikai par kandidātiem, kas izvirzīti jūsu dzīves vietas pašvaldībā.

Jūs balsojat, uzrakstot sava kandidāta numuru pareizajā vietā uz vēlēšanu biļetena. Katrām vēlēšanām ir savs vēlēšanu biļetens. Vēlēšanu biļetens parlamentārajām vēlēšanām ir baltā krāsā, un vēlēšanu biļetens pašvaldību vēlēšanām ir zaļā krāsā.

*Pārliecinieties, ka katrās vēlēšanās izmantojiet pareizo balsošanas biļetenu! Kļūdas gadījumā pieprasiet jaunu balsošanas biļetenu. Balsošanas biļetens, kas ir labots vai koriģēts, nav derīgs.*

Jūs varat balsot šādi:

1. priekšlaicīgi balsot kādā no priekšlaicīgās balsošanas iecirkņiem priekšlaicīgās balsošanas laikā no 5. līdz 15. oktobrim
2. priekšlaicīgi balsot par pastu, ja atrodaties ārpus valsts vai esat slimis/invalīds un nespējīgs balsot citādi
3. priekšlaicīgi balsot kādā iestādē, klātesot vēlēšanu komisijai (attiecas uz personām, kas dzīvo vai tiek aprūpētas šādā iestādē)
4. balsot savā balsošanas iecirknī svētdien, 20. oktobrī laikā no 9:00 līdz 20:00.

Ja balsojat priekšlaicīgi, jūs parasti saņemat 2 informācijas komplektus par vēlēšanām - vienu parlamentārajām vēlēšanām (baltā krāsā), otru pašvaldību vēlēšanām (zaļā krāsā).

Ja jums ir tiesības balsot tikai vienās vēlēšanās, jūs varat atdot atpakaļ otru balsošanas biļetenu.

### **Priekšlaicīga balsošanas priekšlaicīgās balsošanas iecirknī**

Jūs varat balsot priekšlaicīgi no sestdienas, 5. oktobra līdz otrdienai, 15. oktobrim. Visā Olandē pieejami priekšlaicīgās balsošanas iecirkņi. Tie atrodas tādās vietās, kā pasta nodaļās, pašvaldību birojos un citās vietās, ko apstiprinājusi pašvaldība. Priekšlaicīgās balsošanas iecirkņi tāpat atvērta sestdienās priekšlaicīgās balsošanas laikā no 10:00 līdz 12:00 pēcpusdienā. Sazinieties ar savu pašvaldību, lai precizētu laikus.

Jūs pats varat izvēlēties, kurā priekšlaicīgās balsošanas iecirknī balsot. Tam nav obligāti jānotiek jūsu pašvaldības iecirknī.

Ja izvēlaties balsot priekšlaicīgi, jums jāņem līdzi personu apliecinošs dokuments. Lūdzu, paņemiet līdzi pa pastu saņemto informāciju par vēlēšanām, lai paātrinātu procesu. Balsošanas iecirkņa darbinieki parādīs jums, kā nobalsot. Ja jums nepieciešama palīdzība, jums tā ir pieejama. Jūs varat izvēlēties, kas jums palīdzēs. Balsošanas iecirkņa darbinieki arī jums var palīdzēt.

### **Priekšlaicīga balsošana pa pastu**

Ja nevarat balsot vēlēšanu dienā vai priekšlaicīgās balsošanas laikā, **balsojiet pa pastu**. Arī ja neatrodieties Olandē, varat balsot pa pastu.

Ja vēlaties balsot pa pastu, izmantojiet pasūtījuma anketu. Anketa pieejama [www.val.ax](http://www.val.ax). Nosūtiet to uz savas dzīves vietas pašvaldību (kur dzīvojāt 2019. gada 1. septembrī vai kur Olandē dzīvojāt pēdējo reizi). Tādā gadījumā jūs saņemsiet visus nepieciešamos dokumentus pa pastu. Jūs tāpat saņemsiet norādes, kā tos aizpildīt.

Dokumentus, kas jums nepieciešami, lai balsotu pa pastu, jāpasūta ne vēlāk kā 15. oktobrī.

*Uzmanību! Jūsu balsošanas biļeteni un pavadvēstule jānosūta uz jūsu pašvaldību līdz 18. oktobra plkst. 19:00.*

## **Priekšlaicīgās balsošanas iestādes, piemēram, slimnīcas vai pansionāti**

Priekšlaicīgu balsošanu slimnīcās, pansionātos un citās līdzīgās iestādēs organizēs balsošanas komisija, ko iecēlusi pašvaldība. Vēlēšanas komisijas locekļi ieradīsies attiecīgajā iestādē, lai sniegtu tās iemītnieku iespēju nobalsot. Balsošana notiks vismaz divas dienas laikos, ko norādīs balsošanas komisija. Laiki tiks paziņoti iepriekš, izvietojot skaidri redzamus paziņojumus.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka tikai attiecīgās iestādes iemītnieki un aprūpes saņēmēji ir tiesīgi balsot šādā veidā. Tas neattiecas uz darbiniekiem.

## **Balšana vēlēšanu dienā**

Vēlēšanu diena ir 2019. gada 20. oktobrī Balsošanas iecirkņi būs atvērti no 9:00 līdz 20:00. Ja jūs ieradīsieties balsošanas iecirknī pirms 20:00, jums būs iespēja nobalsot arī tad, ja izveidojusies rinda un jums ir nedaudz jāuzgaida.

Vēlēšanu dienā jūs varat balsot tikai vēlēšanu iecirknī, kas norādīts informācijā par vēlēšanām, ko saņēmat pa pastu. Kad ieradīsieties vēlēšanu iecirknī, vispirms noskaidrojiet pie iecirkņa darbiniekiem, kurš pārbaudīs jūsu tiesības balsot. Šī iemesla dēļ jums jāpaņem līdzī personu apliecinošs dokuments. Tāpat būtu labi paņemt līdzī informāciju par vēlēšanām, jo tas paātrinās balsošanas procesu.

Kad balsošanas iecirkņa darbinieki ir apstiprinājuši jūsu tiesības piedalīties balsošanā, jums izsniegs balsošanas biļetenu - vienu vai divus atkarībā no jūsu tiesībām balsot. Balsošanas biļeteni jāaizpilda balsošanas kabīnes iekšpusē, lai neviens nevarētu redzēt, ko jūs rakstāt. Balsošanas kabīnes iekšpusē būs arī izlikts kandidātu saraksts.

Atcerieties, ka vēlēšanu biļetens parlamentārajām vēlēšanām ir baltā krāsā un vēlēšanu biļetens pašvaldību vēlēšanām ir zaļā krāsā!

Kad esat aizpildījis vēlēšanu biļetenus, tie ir jāapzīmogo. Pēc tam tiem jāievieto vēlēšanu urnā.

Vēlēšanu iecirknī būs pieejama palīdzība, ja tāda nepieciešama. Jūs arī pats varat izvēlēties, kas jums palīdzēs.

## **Kas var sevi izvirzīt kā vēlēšanu kandidātu?**

Visas personas, kas ir tiesīgas balsot, drīkst arī sevi izvirzīt kā vēlēšanu kandidātu ar dažiem izņēmumiem. Piemēram, ja strādājat atbildīgā amatā pašvaldībā, jūs nevarat savu kandidatūru izvirzīt vēlēšanām.

## **Kā tiek izvirzīti vēlēšanu kandidāti?**

Ja jūs vēlaties sevi izvirzīt kā vēlēšanu kandidātu, sazinieties ar kādu no Olandes politiskajām partijām. Jums nav jābūt partijas biedram, lai izvirzītu sevi kā kandidātu, bet partijai ir tiesības izvirzīt jums kādus noteikumus, lai jūs varētu kļūt par kandidātu.

Jums tāpat ir tiesības pašam sevi izvirzīt kā kandidātu, nodibinot tā saucamo balsotāju biedrību. Tas nozīmē, ka jums jāsavāc pietiekami liels balsotāju atbalsts kandidātam, kuru vēlaties izvirzīt. Ir nepieciešami desmit atbalstītāji parlamentārajam kandidātam un trīs pašvaldību vēlēšanu kandidātam. Ja jūs esat kandidāts, jūs nevarat vienlaikus būt arī balsotāju biedrības biedrs.

Jūs varat izveidot komandu ar citām personām, lai izveidotu kandidātu sarakstu, kas sastāv no vairākiem kandidātiem. Joprojām ir nepieciešams pietiekams atbalstītāju skaits, kas iekļauti balsotāju biedrībā, t.i., desmit personas katram parlamentārajam kandidātam un trīs personas pašvaldību vēlēšanu kandidātam.

Ja vēlaties izvirzīt kandidātus, jums jāizmanto anketa, kas atrodama [www.val.ax](http://www.val.ax)

## **Vēlēšanas ir tiešas, konfidenciālas un proporcionālas**

Olandes vēlēšanas ir tiešas. Tas nozīmē, ka jūs tiešā veidā balsojat par kandidātu, kuru vēlaties iebalsot. Jums vienmēr jāizmanto pašam sava balss; jūs nevarat nodot savu balsi kādai citai personai.

Mūsu vēlēšanas ir konfidenciālas. Tas nozīmē, kas neviens neuzzinās, kā jūs balsojāt. Tās ir svarīgas demokrātiskas sabiedrības locekļa tiesības. Tāpēc arī ir ierīkotas balsošanas kabīnes ar norobežojumiem gan priekšlaicīgās balsošanas vietā, gan arī balsošanas iecirkņos.

Balsošanas biļetenu var pārlocīt pirms balsošanas iecirkņa darbinieki to apzīmogo un pirms tas tiek iemests balsošanas urnā.

Olandē mums ir proporcionālas vēlēšanas. Tas nozīmē, ka vēlēšanu rezultāti pēc iespējas precīzāk ataino dažādu grupu saņemto atbalstu vēlēšanu laikā. Grupa, kas saņēmusi 15 procentu vēlēšanu atbalstu, saņems aptuveni 15 procentus vietu parlamentā vai pašvaldības domē.

Lai nodrošinātu vēlēšanu rezultātus, kas ir pēc iespējas proporcionālāki, tiek izmantota uzskaites sistēma, kas izmanto D'Hondt metodi. Šī uzskaites metode ir sīkāk aprakstīta Somijas vēlēšanu likumā.

## **Vēlēšanu rezultāti**

Balsu skaitīšana sāksies tūlīt pēc vēlēšanu iecirkņu slēgšanas vēlēšanu dienā. Priekšlaicīgās balsis jau būs saskaitītas dienas laikā un parasti par tām ziņo jau pirms 20:00. Olandes avīzes un Olandes radio un TV parasti nepārtraukti ziņo par jaunākajiem balsu skaitīšanas rezultātiem.

Priekšlaicīgās balsošanas rezultāti parasti ir apkopoti ne vēlāk kā pusnaktī. Turpmākajās dienās pēc vēlēšanām balsis tiek vēlreiz pārskaitītas pirms galīgo rezultātu paziņošanas.

## **Turpmāka informācija**

Lielāko daļu informācijas, kas jums nepieciešama par Olandes parlamentārajām un pašvaldību vēlēšanām, jūs varat uzzināt [www.val.ax](http://www.val.ax). Šis buklets pieejams arī citās valodās.